

“AJMO U MAČKARE! POKLADNI OBIČAJI TRILJSKOG KRAJA 1966. GODINE”

Virtualna izložba „Ajmo u mačkare! Pokladni običaji triljskog kraja 1966. godine“ izrađena je temeljem rezultata istraživanja dr. sc. Josipa Milićevića, djelatnika Instituta za narodnu umjetnost (danas Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu). Predstavljani su pokladni običaji u mjestima Grab, Vojnić i Košute koji administrativno pripadaju Gradu Trilju. Tradicionalni godišnji pokladni ophod maškara iz mjesta Grab kojim dominiraju impresivni *didí* se ubraja u ophode podkamešničkih sela, te je sastavni dio zaštićene nematerijalne kulturne baštine (Z-4848). Mjesta Vojnić i Košute geografski ne pripadaju podkamešničkim selima, stoga imaju drugačije tradicije i prakse u organizaciji pokladnih povorki.

Pandemija bolesti Covid-19 bitno utječe na svakodnevnicu, no utjecala je i na brojna društveno-kulturna događanja i tradicije koje smo zbog zaštite javnog zdravlja morale biti prekinute. Tijekom tijekom pokladnog razdoblja najuočljiviji je bio izostanak maškaranih povorki koje istovremeno kreiraju zabavu i čuvaju tradicije svojih zajednica, tj. vrijednu nematerijalnu kulturnu baštinu. Virtualna izložba je nastala s ciljem da u godini „novog normalnog“ nastavi tradiciju te zainteresiranim korisnicima pomoću suvremenih tehnologija omogućí pogled u prošlost, točnije u tradicijske godišnje ophode maškara iz 1966. godine.

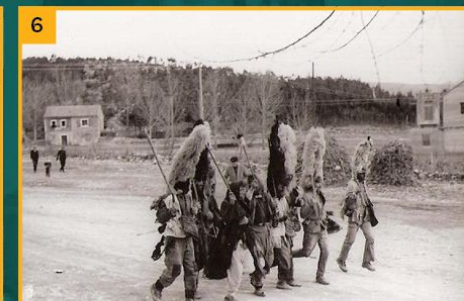
Dr. sc. Josip Milićević vlastita je istraživanja narodnih vjerovanja i običaja Cetinske krajine, provedena 1957., 1965., 1966. i 1967. godine, zabilježio na fotografijama, audio i video zapisima te stotinama stranica transkripta pod nazivom *Folklor Sinjske i Vrljičke krajine*. Mnoštvo tog materijala Institut je ustupio na korištenje Muzeju triljskog kraja i time značajno obogatio muzejski fondus. J. Milićević tijekom svog bo-

ravka u Cetinskoj krajini imao je priliku prisustvovati i dvjema maškaranim (*reg. maškaranim*) povorkama. Osim vlastitih zapažanja zabilježio je i svjedočanstva mještana. Samostalno je, ili uz pomoć učitelja iz lokalnih osnovnih škola, iste 1966. godine fotografirao povorke maškara iz Graba i Vojnića. Recentnija istraživanja vezana uz pokladne običaje podkamešničkih sela provodila je mr. sc. Dinka Alaupović Gjeldum, s posebnim interesom za tradicijske pokladne ophode maškara iz sela Gljev koje pripada gradu Sinju, koji su 2018. godine, u suradnji s Hrvatskim fotosavezom i udrugom *Didí s Kamešnice*, prezentirani u istoimenoj publikaciji. Rezultati istraživanja D. Alaupović Gjeldum su nezaobilazni u izučavanju pokladnih običaja podkamešničkih sela.

Virtualna izložba sadrži stručni tekst, 25 fotografija i jedan video zapis nepoznatog datuma nastanka. Vidljivo je da video zapis ima recentniji datum snimanja, uključen je u izložbu jer prezentira tradicionalni skeč skupine *didá*. Izložba je dostupna na službenim mrežnim stranicama Muzeja triljskog kraja.

Poveznica: <https://muzejtriljskogkraja.hr/virtualna-izlozba-ajmo-u-mackare/>

Triljsko područje obiluje kulturnim bogatstvima, kako materijalnim tako i nematerijalnim, a tradicije vezane za pokladne običaje su samo mali dio njih. Raznoliko kulturno nasljeđe, koje se rijetko kada može strogo podijeliti na urbano i/ili ruralno, oblikovalo je brojne tradicije Trilja i svih njegovih naselja; na prvi pogled su možda identične, no istraživanjem etnologije ovoga kraja jasno je kako postoje očite razlike, kako u folkloru općenito, tako i u pokladnim običajima.

1
Lokalitet:
Vojnić
Mjesto snimanja:
Vojnić
Datum: 6. 2. 1996.
Opis: „Banduri i cure u maškarama iz Vojnića.“
Istraživač:
Josip Milićević
Fotograf:
Josip ilićević

2
Lokalitet: Vojnić
Mjesto snimanja:
Caporice
Datum: 6. 2. 1996.
Opis: „Maškare iz Vojnića. Medvid i Ciganin gonić. Na medvedu ovcje krzno.“
Istraživač:
Josip Milićević
Fotograf:
Josip Milićević

3
Lokalitet: Grab (Vrabać)
Mjesto snimanja:
Otok
Datum: 31. 1. 1966.
Opis: „Diver, mladenci, barjaktar i pop u maškarama iz Graba“
Istraživač:
Josip Milićević
Fotograf:
Željko Trek

4
Lokalitet:
Grab (Vrabać)
Mjesto snimanja:
Otok
Datum: 31. 1. 1966.
Opis: „Didí - mačkare iz Graba“
Istraživač:
Josip Milićević
Fotograf:
Željko Trek

5
Lokalitet:
Grab (Vrabać)
Mjesto snimanja:
Otok
Datum: 31. 1. 1966.
Opis: „Sprovod pokojnog Blaža“
Istraživač:
Josip Milićević
Fotograf:
Željko Trek

6
Lokalitet:
Grab (Vrabać)
Mjesto snimanja:
Otok
Datum: 31. 1. 1966.
Opis: „Didí - maškare iz Graba (zaselak Vrabać) ulaze u Otok.“
Istraživač:
Josip Milićević
Fotograf:
Željko Trek